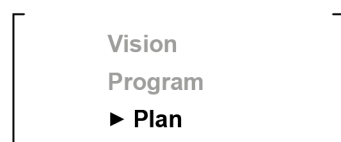

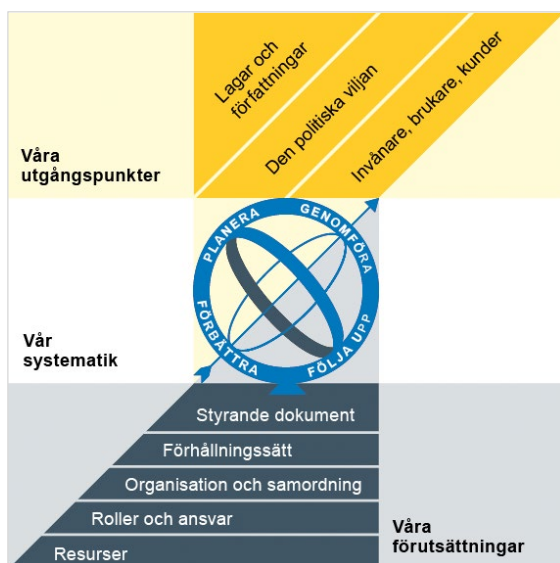
Miljö- och klimatnämndens plan för livsmedelskontrollen 2023– 2025

Bilaga 1 till miljö- och klimatnämndens budget
2023

Planerande styrande dokument

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Beslutad av:	Gäller för: Miljö- och klimatnämnden och miljöförvaltningen	Diarienummer: MKN-2022-21932	Datum och paragraf för beslutet:
Dokumentsort: Plan	Giltighetstid: 2023–2025	Senast reviderad:	Dokumentansvarig: Avdelningschef livsmedels- kontroll och tillstånd

Bilagor:

-

Innehåll

1. Inledning	5
1.1 Syftet med denna plan	5
1.2 Vem omfattas av planen.....	5
1.3 Giltighetstid	5
1.4 Bakgrund.....	5
1.4.1 Vårt uppdrag	5
1.4.2 Metod för planeringen	6
1.5 Koppling till andra styrande dokument.....	6
1.6 Genomförande av denna plan	6
1.7 Uppföljning av denna plan	6
1.7.1 Intern uppföljning och utvärdering	6
1.7.2 Externa revisioner	7
2. Resursfördelning.....	8
2.1 Kontrollplan	8
2.1.1 Effektmålet säkert dricksvatten.....	8
2.1.2 Effektmålet information i livsmedelskedjan.....	8
2.1.3 Effektmålet kemiska risker	10
2.1.4 Mål för animaliska biprodukter inom livsmedelskedjan	11
2.2 Planerad kontroll	12
2.3 Uppföljande kontroll.....	12
2.4 Händelsestyrd kontroll.....	12
2.5 Anmälan.....	12
2.6 Råd och information samt samverkan	13
2.7 Remisser.....	13
2.8 Beredskap.....	14

2.9	Finansiering	14
2.9.1	Avgiftsfinansierad verksamhet.....	14
2.9.2	Skattefinansierad verksamhet	14
3.	Resursbehov	16
3.1	Kompetensförsörjning	17
4.	Reglering	18
4.1	Samordning mellan behöriga myndigheter	18
4.2	Samordning inom myndigheten	19
4.3	Delegering av uppgifter inom den offentliga kontrollen	20
4.4	Befogenheter och resurser för kontrollen.....	20
4.5	Organisation och utförande av kontrollen	20

1. Inledning

1.1 Syftet med denna plan

Den här kontrollplanen är den operativa kontrollmyndighetens beskrivning av hur de krav som ställs på offentlig kontroll inom livsmedelskedjan uppfylls av myndigheten. Kraven finns bland annat i förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel.

1.2 Vem omfattas av planen

Denna plan gäller för miljö- och klimatnämnden och miljöförvaltningen.

1.3 Giltighetstid

Denna plan gäller för perioden 2023–2025 och revideras årligen.

1.4 Bakgrund

1.4.1 Vårt uppdrag

Livsmedelskontrollen ska säkerställa att syftet med livsmedelslagstiftningen nås.

Genom en verkningsfull kontroll på livsmedelsanläggningar inom Göteborgs Stad når vi en påverkan på verksamhetsutövarna så att konsumenterna får säkra livsmedel och att informationen om livsmedlen är enkel och korrekt. Det är dock viktigt att notera att det alltid är verksamhetsutövarens ansvar att följa gällande lagstiftning.

Resurserna för kontrollen ska inriktas mot de områden där de ger mest nytta. Kontrollbehovet fastställs med hjälp av Livsmedelsverkets vägledning om riskklassning som finns på livsmedelsverkets hemsida i kontrollwiki. Merparten av den kontroll vi gör är planerad. Vid en del av dessa kontroller upptäcker vi brister, som då ger upphov till beslut och uppföljande kontroll.

Vid sidan av detta genomför vi även en mindre andel händelsestyrda kontroller som är initierade från konsumenter, andra myndigheter eller företagen själva. Det handlar om inkomna klagomål och misstänkta matförgiftningar, att hantera larm som kommer via EU:s matsäkerhetssystem RASFF eller vårt nationella kommunikationssystem iRASFF, samt export- och importkontroll.

De gemensamma målen för den offentliga kontrollen i livsmedelskedjan är samlade i den nationella kontrollplanen (NKP). Den har gemensamt tagits fram av myndigheterna i livsmedelskedjan. Kontrollplanen följer EU-reglerna för kontroll i hela livsmedelskedjan – från jord till bord. Av de övergripande målen i NKP:n är det tre som direkt berör livsmedelskontrollen i Göteborgs Stad:

- *Konsumenterna* får säkra livsmedel inklusive dricksvatten, som är producerade och hanterade på ett acceptabelt sätt. Informationen om livsmedlen är enkel och korrekt. Den önskade effekten blir att ingen blir sjuk eller lurad, konsumenterna har en god grund för val av produkt och har förtroende för myndigheternas verksamhet.
- *Verksamhetsutövarna* i livsmedelskedjan får råd, service och kontroll med helhetssyn som underlättar deras eget ansvarstagande. Den önskade effekten blir att verksamhetsutövarna har tilltro till myndigheternas övervakning, kontroll, rådgivning och andra insatser och upplever dessa meningsfulla. Det ska vara lätt att göra rätt. Detta bidrar till att stärka förtroendet för deras produkter och att konsumenterna får säkra livsmedel och inte blir lurade.
- *De samverkande myndigheterna* tar ett gemensamt ansvar för hela livsmedelskedjan, inklusive beredskap. Den önskade effekten blir att myndigheterna har en optimal samverkan och förtroende för varandras sätt att ta ansvar för sin respektive del i livsmedelskedjan, inklusive beredskap, så att den gemensamma effektiviteten ökar. Kontrollverksamheten är regelbunden, riskbaserad, likvärdig och rättssäker samt ger avsedd effekt.

1.4.2 Metod för planeringen

Den nationella kontrollplanen utgör tillsammans med Livsmedelsverkets vägledning om riskklassning grunden i vår planering. Tillsammans med tidigare erfarenheter utgör den miljö- och klimatnämndens behovsutredning 2023–2025. Vägledande är att behovet ska styra planering och prioritering.

1.5 Koppling till andra styrande dokument

Denna plan är en bilaga till miljö- och klimatnämndens budget för 2023.

1.6 Genomförande av denna plan

Denna plan genomförs med utgångspunkt i miljö- och klimatnämndens och miljöförvaltningens verksamhetsplaner.

1.7 Uppföljning av denna plan

Denna plan följs genom uppföljnings- och årsrapporter samt genom förvaltningens interna uppföljning av verksamhetsplanen.

1.7.1 Intern uppföljning och utvärdering

Insamling av data sker i samband med kontroll, där det enligt livsmedelslagstiftningen är lagkrav att analysera och revidera verksamheten för att utvärdera om den har avsedd effekt.

Genom Insiktsmätningen får vi regelbundet underlag och resultat som vi sedan kan arbeta vidare med för att förbättra kundnöjdheten och därmed det förbättrade företagsklimatet.

Kvalitetssamordnarna på avdelningen ska med sin kunskap och genom sitt arbete verka för att kvalitetssäkra processer och metoder. Kvalitetssamordnarna ska också förstärka i analysarbetet och på så sätt säkerställa att det finns en systematik som bidrar till att verksamheten genomförs med rätt kvalitet.

Kvalitetssamordnarna har ansvar för att analysera och följa upp effektiviteten i de processer och metoder som används, och förväntas löpande bidra med förslag på förbättringar. Detta för att säkerställa en livsmedelskontroll av rätt kvalitet. Kvalitetssamordnarna fungerar även som en stödfunktion till avdelningens ledningsgrupp.

Servicekoordinatorerna är en samlad resurs för de oplanerade händelserna som exempelvis klagomål, misstänkta matförgiftningar och utredningar av misstänkt fusk. Denna resurs säkerställer en snabb och effektiv hantering inom ovan nämnda områden.

Det finns även verksamhetsutvecklare och verksamhetscontroller som stödjer verksamheten i utveckling, planering och uppföljningsarbete.

1.7.2 Externa revisioner

Länsstyrelsen utför extern revision av lokal livsmedelskontroll på uppdrag av Livsmedelsverket. EU-kommissionen generaldirektorat för hälsa och livsmedelssäkerhet (DG SANTE), gör revisioner av Sveriges och alla EU-länders kontroll i livsmedelskedjan. Stadsrevisionen kontrollerar miljö- och klimatnämndens verksamhet och då även livsmedelskontrollen.

2. Resursfördelning

2.1 Kontrollplan

Den nationella kontrollplanen bryter ner de övergripande målen och de önskade effekterna till fyra effektmål. Till dessa effektmål har man sedan kopplat på så kallade operativa mål. Om effektmålen är vad vi ska uppnå så är de operativa målen hur vi ska göra för att uppnå det.

2.1.1 Effektmålet säkert dricksvatten

För att få säkert dricksvatten måste de negativa hälsoeffekterna orsakade av kemiska och mikrobiologiska ämnen i dricksvatten minska.

Mikrobiologiska och kemiska faror i faroanalys och beredning av dricksvatten

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts vid alla anläggningar som producerar över 100 m³ dricksvatten per dygn. Kontrollen syftar till att bedöma om faroanalysen tar hänsyn till mikrobiologiska och kemiska faror i råvattnet och att beredningen av dricksvattnet är anpassad efter resultatet av faroanalysen.

Säkerhet vid vattenverk och reservoarer

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts vid de allmänna vattenverk och distributionsanläggningar som omfattas av Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2008:13) om åtgärder mot sabotage och annan skadegörelse riktad mot dricksvattenanläggningar. Kontrollen görs i syfte att bedöma om förebyggande, upptäckande och avhjälpande åtgärder vidtas för att säkerställa skyddet mot sabotage och skadegörelse riktad mot anläggningarna.

2.1.2 Effektmålet information i livsmedelskedjan

Information om livsmedel och om livsmedelsproducerande djur och växter kan säkerställas genom hela livsmedelskedjan.

Nyckelhålsmärkning

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts hos tillverkare och huvudkontor med ansvar för Nyckelhålsmärkning av färdigförpackade livsmedel inom följande livsmedelsgrupper:

- kött och produkter som innehåller kött (livsmedelsgrupp 24)
- helt eller delvis vegetabiliska produkter (livsmedelsgrupp 25)
- färdigrätter (livsmedelsgrupperna 26–30)

I samband med den senaste revideringen av LIVSFS 2005:9, som trädde i kraft 2021, var det inom dessa livsmedelsgrupper som de största förändringarna av kriterierna gjordes. Syftet med kontrollerna är att säkerställa att livsmedlen uppfyller lagstiftningens krav för att få Nyckelhålsmärkas.

Spårbarhet och märkning av fet fisk från Östersjön

Offentlig kontroll utförs för att verifiera spårbarhet för lax och sill/strömming från Östersjön vid samtliga anläggningar som registrerat utförsel i Hav- och vattenmyndighetens spårbarhetssystem. Detta i syfte att kontrollera att fisken inte säljs till länder som inte omfattas av dioxinundantaget.

Ekologiska varor

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts för att verifiera att de aktörer som släpper ut ekologiska produkter eller produkter under omställning, har anmält sig till Livsmedelsverket. Kontroll utförs också för att verifiera undantagen från anmälan och krav på certifikat. Livsmedelsverket ska omedelbart underrättas om en aktör inte har anmält sin verksamhet enligt reglerna. Livsmedelsverket prövar då frågan om sanktionsavgift.

Livsmedelsinformation vid e-handel

Senast den 31 december 2025 har kontroll utförts hos registrerade/godkända verksamheter som släpper ut färdigförpackade kosttillskott och/eller konfektyr på marknaden via e-handel. Kontrollen syftar till att verifiera att livsmedelsinformationen på verksamhetens webbplats stämmer med informationen på förpackningarna.

Handelsnormer för konserverad fisk och sardiner

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts hos företag som sätter konserverad tonfisk eller sardiner på marknaden genom import eller införsel från annat EU-land. Syftet är att verifiera att produkterna uppfyller kraven i handelsnormerna för märkning och sammansättning.

Spårbarhet kött

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts för att verifiera uppgift om svenskt ursprung för färskt och fryst kött av nöt, gris, får och lamm samt fågel. Målet omfattar såväl helt som bitat och malet kött, förpackat och oförpackat. Kontrollerna ska utföras i samtliga led i livsmedelskedjan efter slakt som släpper ut färskt eller fryst kött av svenskt ursprung på marknaden.

Skyddade beteckningar

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts av att märkningen på utvalda förpackade produkter med skyddade beteckningar och som har införts till Sverige stämmer överens med produktspecifikationen.

Allergena ingredienser hos grossister

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts hos grossister som importerar färdigförpackade livsmedel för att verifiera att företagarna ger korrekt information om allergena ingredienser i märkningen.

Spårbarhet ägg

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts för att verifiera att aktörer som producerar och/eller släpper ut svenska hönsägg på marknaden kan visa att de uppfyller de spårbarhetskrav som finns och att den information som medföljer äggen är korrekt.

Aktörer som släpper ut honung på marknaden

Senast den 31 december 2025 har kontrollmyndigheterna utfört spårbarhetskontroller hos företag som handlar med honung. Syftet är att säkerställa att aktörer som släpper ut honung på marknaden har registrerat sin anläggning, i de fall verksamheten har en sådan organisation och kontinuitet att den kan anses vara ett livsmedelsföretag.

2.1.3 Effektmålet kemiska risker

Minska hälsoeffekterna till följd av miljöföroreningar, tungmetaller och mykotoxiner i livsmedelskedjan.

Otillåtna växter och främmande ämnen i växtbaserade kosttillskott

Vid utgången av 2025 har tolv särskilt utvalda hälsofarliga växter i kosttillskott kontrollerats på kosttillskottsanläggningar, inklusive sådana som bedriver e-handel, som släpper ut växtbaserade kosttillskott på marknaden. Dessutom har kosttillskott analyserats hos importörer, införare, producenter och tillverkare av växtbaserade kosttillskott, i syfte att kontrollera att gränsvärdet för genotoxiska och carcinogena pyrrolizidinalkaloider inte överskrids.

Fusk med tonfisk

Offentlig kontroll har utförts hos importörer och grossister som säljer färsk eller fryst tonfisk för att undersöka om det förekommer fisk som har behandlats på ett otillåtet sätt. Företag som använder sådana metoder riskerar orsaka histaminbildning i fiskköttet och att vilseleda konsumenter.

Plastprodukter med otillåtna naturmaterial

Offentlig kontroll av kontaktmaterial ska utföras i ett tidigt led i livsmedelskedjan, till exempel av producenter, importörer och grossister. Kontrollen ska förhindra att plastprodukter avsedda att komma i kontakt med livsmedel som innehåller malen bambu eller andra icke godkända naturmaterial släpps ut på marknaden. Kontrollen syftar till att få bort dessa produkter från marknaden då de inte är tillåtna och dessutom riskerar att släppa ifrån sig oönskade kemiska ämnen i halter, som kan vara hälsofarliga.

Glykoalkaloider i potatis

Offentlig kontroll av åtgärder som livsmedelsföretagare vidtagit för att förebygga att höga halter glykoalkaloider bildas och hur de förhindrar att giftiga partier sätts på marknaden.

Kontaktmaterialverksamheter

Innan utgången av 2025 har offentlig kontroll utförts av kontaktmaterialverksamheter som behörig kontrollmyndighet har förtecknade eller registrerade. Kontrollen görs för att säkerställa att materialen och produkterna uppfyller lagstiftningens krav och inte avger sina beståndsdelar i halter som skulle kunna utgöra en fara för människors hälsa eller påverka livsmedel negativt.

2.1.4 Mål för animaliska biprodukter inom livsmedelskedjan

Jordbruksverket är ansvarig central myndighet för området animaliska biprodukter (ABP). De operativa målen är fyraåriga och nuvarande mål avser perioden 2022–2025. Inriktningen på målen är att skapa rätt förutsättningar för en verkningsfull kontroll inom ABP-kontrollen.

Riskbaserad kontroll och åtgärd vid avvikelse

Alla behöriga kontrollmyndigheter tar fram en årlig plan för sin riskbaserade kontroll av animaliska biprodukter. Med riskbaserad kontroll avses att frekvensen för kontrollen är fastställd så att kontrollen är anpassad till risken i området och den förväntade graden av regelefterlevnad. Risken är en funktion mellan sannolikheten för en negativ effekt på människors och djurs hälsa, samt hur allvarlig en sådan negativ effekt skulle kunna vara. Kontrollmyndigheterna använder lämpliga verktyg för att följa upp att verksamhetsutövare följer regelverket och åtgärdar de brister som kontrollmyndigheterna observerar i kontroller.

Verktyg och förutsättningar för en riskbaserad kontroll

Kontrollmyndigheterna vet vilka kontrollobjekt de har inom sitt område och har relevanta vägledning och andra stöddokument för kontrollen. Det finns även verktyg, till exempel vägledning, register, kompetens och utbildningar, samt processer för uppföljning av kontrollen och verifiering av regelefterlevnaden. De behöriga myndigheterna samverkar för att skapa goda förutsättningar för en effektiv kontroll.

Ett grundkrav i lagstiftningen är att den offentliga kontrollen är effektiv, i betydelsen att den har avsedd effekt. Myndighetsmålen i den nationella kontrollplanen beskriver de operativa förutsättningarna för en fungerande kontrollprocess och en livsmedelskontroll som ger avsedd effekt:

- **Myndighetsmål A:** Alla kontrollmyndigheter har en plan för livsmedelskontrollen inom sitt område för att utföra kontroll i tillräcklig omfattning.
- **Myndighetsmål B:** Alla kontrollmyndigheter planerar och utför kontroll med fokus på de största hälsoriskerna och på det som på ett avgörande sätt kan vara vilseledande för konsumenterna.
- **Myndighetsmål C:** Alla kontrollmyndigheter har rätt kompetens för att upptäcka avvikelser och bedöma dess risker.
- **Myndighetsmål D:** Alla kontrollmyndigheter använder de kontrollmetoder som är bäst lämpade för att upptäcka avvikelser inom de områden man kontrollerar.

- **Myndighetsmål E:** Alla kontrollmyndigheter vidtar de åtgärder som är nödvändiga så att de avvikelser som upptäckts i kontrollen åtgärdas inom utsatt tid samt följer sedan upp (verifierar) att avvikelser åtgärdas

2.2 Planerad kontroll

Miljö- och klimatnämnden ansvarar för den operativa offentliga kontrollen vid drygt 4 800 livsmedelsanläggningar. Kontrollfrekvensen bestäms med hjälp av Livsmedelsverkets riskklassningsmodell. Under 2023 ska omkring 3 300 verksamheter få en eller fler planerade kontroller. Totalt uppskattar vi antalet planerade kontroller till 4 600. Den planerade kontrollen ska vara riskbaserad och syftar till att säkerställa att konsumenter får säkra livsmedel, och korrekt information om de livsmedel de äter. Kontrollen ska också säkerställa att livsmedelsbedrägerier inte förekommer.

2.3 Uppföljande kontroll

Verksamheter som vid kontroll inte uppfyller livsmedelslagstiftningen, får krav på sig att rätta till bristerna i form av beslut. För 2023 räknar vi med att göra omkring 800 uppföljande kontroller där vi kontrollerar att besluten följs.

2.4 Händelsestyrd kontroll

Vi genomför även en mindre andel händelsestyrd kontroll. Hit räknas utredning av inkomna klagomål och misstänkta matförgiftningar, att utfärda export- och importintyg samt att hantera larm som kommer via EU:s matsäkerhetssystem RASFF eller vårt nationella kommunikationssystem iRASFF.

I några fall krävs en kontroll på plats hos berörd verksamhet. Vi uppskattar att de händelsestyrda kontrollerna kommer hamna runt 375.

2.5 Anmälan

Enligt lagstiftningen ska nya livsmedelsverksamheter anmäla sig till oss. För 2023 beräknar vi få in drygt 600 anmälningar som resulterar i en registrering. Nyregistrerade verksamheter behöver relativt snabbt få planerad kontroll där vi kontrollerar att de kan producera säkra och redliga livsmedel. I samband med denna första kontroll kommunicerar vi ansvar och roller så att verksamheten vet vad de kan förvänta sig av livsmedelskontrollen. Vi meddelar även hur mycket kontroll de ska få framöver utifrån riskklassningen.

2.6 Råd och information samt samverkan

Miljöförvaltningens ansvar för råd, information och samverkan framgår i lagstiftningen, men finns också formulerat i uppdrag från centrala myndigheter och från kommunfullmäktige.

Syftet med råd och information är att underlätta för företagen och för göteborgaren som kommer i kontakt med oss att göra rätt. Genom att kundanpassa våra processer och vår kommunikation minskar vi behovet av onödig efterfrågan. Det vill säga det merarbete och de misstag som kan uppstå när interaktionen mellan oss som myndighet och våra kunder inte har utgått från kundens behov. Vi ser kontrolltillfället som det huvudsakliga forumet till råd och information. Genom att motiverande samtal (MI) som metod är en naturlig del i vårt arbetssätt så skapar vi de bästa förutsättningarna för att ha en anpassad kommunikation samt ge den information kunden efterfrågar. Som ett led i detta kommer vi att anpassa informationen om riskklassning, erfarenhetsklassning och efterhandsdebitering. Detta för att öka förståelsen för avgifterna, men också för att kontrolltiden ska vara uppdaterad och motsvara det verkliga behovet. Vi kommer fortsätta att vara med i utvecklingsarbetet på förvaltningen och i staden för att öka vår tillgänglighet genom e-tjänster.

För att öka samverkan mellan oss som myndighet och näringslivet kommer vi att fortsätta med den pågående branschsamverkan som startades i samband med pandemin 2020. Behov av utveckling finns i denna samverkan för att sätta mer fokus på livsmedelsområdet.

Som stor kommun strävar vi efter att vara föregångare och förebilder och ha en verksamhet i världsklass. Det gör vi genom att ingå i samarbeten med andra relevanta myndigheter i Sverige. Vi prioriterar att samverka kring frågeställningar som är viktiga utifrån vårt uppdrag och som direkt bidrar till vår verksamhetsutveckling. Liksom frågeställningar där våra erfarenheter bidrar till den gemensamma utvecklingen.

Enligt livsmedelslagstiftningen är vi skyldiga att samarbeta med övriga kontrollmyndigheter för att få effekt i kontrollen genom hela livsmedelskedjan. Detta är fortsatt prioriterat 2023–2024 eftersom livsmedelsverket genomför en rad förändringar under denna period för att skapa en mer modern och effektiv livsmedelskontroll.

För att uppnå en ökad effekt i kontrollen fortsätter vi att utveckla samarbetet med andra myndigheter som kan påverka verksamheter i livsmedelskedjan. Det innefattar till exempel Polismyndigheten, Livsmedelsverkets gränskontroll, Tullverket, Arbetsmiljöverket och Skatteverket.

Förvaltningen samverkar idag med flera aktörer inom staden, mellan storstäderna, på regional och nationell nivå samt i viss utsträckning även internationellt. Inom Miljösamverkan Västra Götaland genomförs årligen projekt och utbildningsinsatser.

2.7 Remisser

Att svara på remisser ger oss möjlighet att via vår expertkunskap påverka samhällsutveckling och lagstiftning. Vi prioriterar framför allt remisser från livsmedelsverket samt från regering och departement.

2.8 Beredskap

Livsmedelskontrollens har en upprättad beredskapsplan för nödsituationer inom livsmedel och dricksvatten som ska användas i krissituation när en oönskad händelse inom avdelningens ansvarsområde inträffat och bedöms behöva handläggning utöver avdelningens ordinarie rutiner och organisation. Exempel på händelser:

- Större misstänkta matförgiftningsutbrott
- Större redlighetsbrister
- Större RASFF/iRASFF
- Större produktionsfel i livsmedelsindustri
- Större dricksvattenrelaterade utbrott
- Större läckage på dricksvattenledning
- Större produktionsfel i dricksvattenberedning

Livsmedelskontrollens beredskapsplan är kopplad till förvaltningen övergripande beredskapsplan.

2.9 Finansiering

2.9.1 Avgiftsfinansierad verksamhet

Merparten av den livsmedelskontroll vi gör är planerad. Den finansieras från och med 1 januari 2023 genom att kontrollen och de arbetsuppgifter som hör till kontrollen samt annan offentlig verksamhet, så som exempelvis intyg och beslutsskrivning, debiteras efter utfört arbete. Detta med en avgift för den nedlagda tiden.

Avgiftsfinansierad kontroll eller annan offentlig verksamhet, som inte är planerad kontroll debiteras sedan tidigare efter utförd kontroll. Avgiften debiteras per timme nedlagd tid. Hit hör exempelvis uppföljande kontroll samt utredning av befogade klagomål. Handläggning av anmälan av ny livsmedelsverksamhet debiteras också per timme nedlagd tid.

2.9.2 Skattefinansierad verksamhet

De delar av livsmedelskontrollen som behöver skattefinansieras omfattas till stor del av arbetet som utförs av våra servicekoordinatorer, kvalitetssamordnare samt de medarbetare som arbetar mot osund konkurrens. Exempel på arbetsuppgifter som vi inte har möjlighet att avgiftsfinansiera är hantering av ogrundade klagomål, ge information och råd, svara på remisser, samverkan kring verksamheter som har kopplingar till organiserad brottslighet samt delar av arbetet med att effektivisera och utveckla vår kontroll. Enligt vår utredning motsvarar den skattefinansierade verksamheten cirka 7 250 timmar under 2023. För fler detaljer se tabell 1.

Tabell 1: Översiktlig bild av fördelningen av skattefinansierad kontroll

Område	Timmar	Andel
Omklassning – förberedelser och genomförande	1 464	20%
Uppföljande kontroll (vitesansökan, åtalsanmälan)	836	11%
Klagomål, misstänkt matförgiftning, RASFF	1 450	20%
Rådgivning och information	550	8%
Kundfakturor	500	7%
Överklagade ärenden	300	4%
Remisser	192	2%
Osund konkurrens	500	7%
Utvecklingsarbete kvalitet	400	6%
Informationshanteringsarbete	250	3%
Digital effektivisering	400	6%
Implementera efterhandsdebitering	400	6%

3. Resursbehov

Enligt vår utredning uppskattas behovet av livsmedelsinspektörer 2023 till 33,2 årsarbetare för att utföra vårt uppdrag, se tabell 2.

Ledningen för livsmedelskontrollen består av avdelningschef och två enhetschefer.

Tabell 2: Resursbehov fördelat på styrd och händelsestyrd tid samt tilldelade uppdrag.

Aktivitet	Totalt antal verksamheter	Planerade kontroller/ aktiviteter 2023	Skatte-finansierad tid	Avgifts-finansierad tid	2023 (timmar)	2024 (timmar)	2025 (timmar)
Styrd tid							
Planerad kontroll - livsmedel	4 814	4 600	0%	100%	13 800	12 500	12 500
Omklassning enligt ny riskklassning		4814	35%	65%	3 611	0	0
Planerad kontroll av animaliska biprodukter		30	0%	100%	45	45	45
Totalt	4 814	9 414	7%	93%	17 456	12 545	12 545
Aktivitet	Totalt antal händelser/ ärenden 2021	Totalt antal uppskattade händelser/ ärenden 2023	Skatte-finansierad tid	Avgifts-finansierad tid	2023 (timmar)	2024 (timmar)	2025 (timmar)
Händelsestyrd tid							
Registrering	627	625	0%	100%	500	375	375
Exportintyg och importkontroll	281	305	0%	100%	185	185	185
Uppföljande kontroll	1 343	1 890	27%	73%	3 049	3 099	3 199
Klagomål, misstänkt matförgiftning, RASFF	1 156	1 325	85%	15%	1 700	1 600	1 600
Rådgivning och information	558	550	100%	0%	550	550	550
Kundfakturor	709	500	100%	0%	500	400	300
Överklagade ärenden	36	100	100%	0%	300	300	300
Interna och externa remisser	17	8	100%	0%	192	192	192
Totalt	4 727	5 303	55%	45%	6 976	6 701	6 701
Aktivitet			Skatte-finansierad tid	Avgifts-finansierad tid	2023 (timmar)	2024 (timmar)	2025 (timmar)
Uppdrag							
Osund konkurrens			100%	0%	500	500	500
Utvecklingsarbete kvalitet			100%	0%	400	1 200	1 200
Omklassning förberedande arbete			100%	0%	200	0	0
Informationshantering			100%	0%	250	500	500
Omvärldsbevakning			100%	0%	0	200	200
Digital effektivisering			100%	0%	400	400	400
Implementera efterhandsdebitering			100%	0%	400	0	0
Totalt			100%	0%	2 150	2 800	2 800

Resursbehovet innebär följande förändringar 2023 jämfört med behovsutredningen 2023–2025:

- **Styrd tid:** Resurser för genomförande av omklassningen är flyttade från behovsprioriterad tid till styrd tid då detta är något som vi inte kan prioritera bort.
- **Händelsestyrd tid:** Ökade resurser för aktiviteten uppföljande kontroll krävs med anledning av att vi sett att andelen kontroller med observerade brister ökar.

- **Uppdrag:** Tiden för informationshangeringsarbetet har dragits ner med 750 timmar. Detta är en miniminivå och en anpassning utifrån budgetförutsättningar 2023. Resurserna för Osund konkurrens har minskat något jämfört med behovsutredningen. Detta motsvarar behovet utifrån nuvarande arbetssätt samt fortsatt utvecklingsarbete. Som nämnt ovan har resurserna för genomförandet av omklassning flyttats till Styr tid. Kvar ligger resurser kopplade till det förberedande arbetet för omklassning vilket innebär att det totala resursbehovet har ökat något.

3.1 Kompetensförsörjning

För att säkerställa att avdelningen har rätt antal inspektörer med tillräcklig kompetens inom samtliga områden kartläggs nuläget med hjälp av ett verktyg som kallas kompetensrosen. Kompetensrosen visar behovet av utveckling för avdelningen. Utifrån resultatet kommer vi arbeta fram en kompetensutvecklingsplan för avdelningen.

Alla inspektörer har en högskoleutbildning som är relevant för kontrollområdet. Utöver detta behöver inspektörerna kompetensutveckling utifrån de arbetsuppgifter vi enligt lag är ålagda att göra, men också utifrån verksamhetens utvecklingsbehov. Vi arbetar med kompetensutveckling i huvuddrag via tre kompetensutvecklingsdelar:

- **Introduktion:** Idag saknas det en högskoleutbildning som innehåller alla delar som en livsmedelsinspektör behöver behärska. Alla nyanställda genomgår därför en intern introduktion där teori och praktik blandas. I introduktionen genomförs till exempel utbildning i myndighetsutövning utifrån rättssäkerhetsperspektiv, kommunikation och bemötande utifrån ett kundperspektiv med mera. Introduktionen genomförs till övervägande del av erfarna inspektörer, men även till exempel jurister deltar i viss utsträckning.
- **Intern kompetensutveckling:** En stor del av kompetensutvecklingen genomförs internt inom avdelningen. För löpande kompetensutveckling arbetar vi med samarbetsgrupper. Dessa grupper består av 6–8 inspektörer. Här lyfter man löpande bedömningsfrågor utifrån upplägg av kontroll men också utifrån resultat av kontroll. Varje grupp har ett eget ansvarsområde, där de inspektörer som vill och behöver kan utveckla sig inom ett specifikt område. Detta sker genom att delta i arbetet tillsammans med en erfaren kollega inom området. Som stöd till grupperna har vi kvalitetssamordnare, som kan stötta genom att kvalitetssäkra kompetensen hos såväl enskilda individer som hela eller delar av avdelningen. Förvaltningen genomför också interna utbildningar som vi deltar i till exempel utbildning inom MI (motiverande samtal).
- **Extern kompetensutveckling** får vi främst genom information som finns på livsmedelverkets hemsida, kontrollwiki och livstecknet. Vi deltar i utbildningar i EU:s regi genom BTSF-kurser (Better training for safer food), Livsmedelsverkets kurser och kurser inom dricksvatten. Både EU och livsmedelsverket ger kurser såväl fysiskt som digitalt vilket ökar möjligheten att fler kan delta.

4. Reglering

Livsmedelskontrollen ska som operativa kontrollmyndigheten beskriva hur den uppfyller de krav som ställs på offentlig kontroll inom livsmedelskedjan. Kraven finns bland annat i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel.

Livsmedelsverket är den centrala behöriga myndigheten för livsmedelskontroll i Sverige, enligt 18 § i livsmedelsförordningen (2006:813). Ansvaret för den offentliga kontrollen av livsmedelsanläggningar i Sverige fördelas enligt 23 § i livsmedelsförordningen (2006:813).

Miljö- och klimatnämnden ansvarar för att verkningsfull kontroll utförs på de anläggningar, för vilka kommuner är kontrollansvariga enligt livsmedelsförordningen och som är lokaliserade inom kommunens gränser. Livsmedelslagstiftningen inom nämndens ansvarsområde innefattar en rad olika EG-förordningar, lagar, förordningar och föreskrifter. Betydande arbetsuppgifter inom kontrollen är att genomföra revision, inspektion och provtagning, handlägga ärenden såsom registrering och riskklassificering, utreda misstanke om matförgiftning, exportintyg, utreda misstanke om fusk, årligen rapportera uppgifter till Livsmedelsverket samt fatta beslut i fråga om sanktioner, avgifter och åtalsanmälan.

Kraven på en kontrollplan som löper över tre år regleras i 3 § Livsmedelsverkets föreskrifter om offentlig kontroll av livsmedel (LIVSFS 2005:21). Avdelningens treåriga plan för kontroll lägger grunden för en verkningsfull kontroll. Den utgår från verksamhetstyp och anger kontrollens inriktning och djup för att på detta sätt kvalitetssäkra kontrollen. Planeringsverktyget PV är ytterligare ett led i att konkretisera planen.

Ansvarsfördelning inom miljöförvaltningen och livsmedelskontrollen beskrivs i organisationsschema och i delegations- och arbetsordning. De finns tillgängliga i miljöförvaltningens databaser.

4.1 Samordning mellan behöriga myndigheter

Samordning sker genom följande forum:

- Livsmedelsverket gör godkännandeprövning för animalieanläggningar och överläter sedan kontrollen till kommunen. SLV och berörda kommuner deltar i samverkan kring kontroll av animalieanläggningar
- Matförgiftningsutredningar sker i samarbete mellan kommunen, smittskyddsläkare och i speciella fall även Livsmedelsverket. Även andra kommuner kan involveras i utredning.
- Uptäckter av osäkra livsmedel, som görs av någon kontrollmyndighet i EU, vidarebefordras via RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed) till alla berörda myndigheter. För spridning av information och varningar mellan

livsmedelsmyndigheterna i Sverige används Livsmedelsverket webbverktyget iRASFF. Verktöget är ett kommunikationsverktyg där man enkelt och effektivt kan meddela andra berörda kontrollmyndigheter för att snabbt kunna stoppa osäkra livsmedel.

- I länet finns det ett samverkansforum, miljösamverkan Västra Götaland. Inom ramen för detta hålls möten på handläggarnivå och chefsnivå.
- Varje år deltar handläggare i de länsmöten där representanter från länsstyrelsen, länets kommuner och representant från Livsmedelsverket deltar.
- Samverkansmöten på chefsnivå hålls mellan kommunerna Göteborg, Stockholm, Uppsala och Malmö. På dessa möten närvarar också representanter från Livsmedelsverket.
- Sveriges Nätverk för Offentlig kontroll inom Livsmedelskedjan (SNOL) är en samverkan mellan SKL och en större och en mindre kommun i varje län i landet. Nätverket träffas två gånger per år.

4.2 Samordning inom myndigheten

Avdelningen för livsmedelskontroll och tillstånd har två enheter som arbetar med livsmedelskontroll och en enhet som arbetar med provning och tillsyn av alkohol- och tobaksförsäljning. Varje enhet har en enhetschef som har budgetansvar samt ansvar för att säkerställa en god arbetsmiljö för de underställda medarbetarna. Utifrån detta arbetar sedan enhetscheferna för livsmedelsenheterna i ett nära samarbete där de har gemensamma verksamhetsmöten och driver och utvecklar verksamheten gemensamt.

Samordning av livsmedelsverksamheten sker genom olika typer av möten och personliga samtal i kombination med upprättade skrivna anvisningar och rutiner. Detta kan vara exempelvis vägledningar och liknande från Livsmedelsverket men också interna rutiner för arbetet. Nedan sker en uppräknig av de samordnande arbetssätt samt möten och samtal som sker:

- **Förvaltningsledningsmöten:** Direktör och samtliga avdelningschefer. Direktören är sammankallande. Övergripande frågor för förvaltningen behandlas. Avrapportering och dialog kring mer avdelningsspecifika frågor hanteras delvis också.
- **Avdelningens ledningsmöten:** Avdelningschef och enhetschefer på avdelningen behandlar alla typer av gemensamma frågor. Det kan gälla strategiska och operativa kontrollfrågor så väl som personalfrågor och liknande. I mötet deltar även controller kontinuerligt. Mötet leds av avdelningschef.
- **Avdelningsmöten:** Samtliga medarbetare på avdelningen deltar. Gemensamma och avdelningsövergripande frågor lyfts samt information ges från förvaltnings- och avdelningsledningen. Mötet leds av avdelningschef och enhetschefer.
- **Arbetsplatsträff (APT):** Samtliga medarbetare deltar. På arbetsplatsträffen arbetar vi med utveckling, planering och uppföljning av verksamheten. Utöver det dagliga arbetet diskuteras också frågor som organisation, arbetsmiljö och ekonomi. Arbetsplatsträffen leds av respektive enhetschef.

- **Verksamhetsmöten/samarbetsgruppsmöten:** Enhetsöverskridande samarbetsgrupper där gemensamma frågor och frågor som rör kontrollen behandlas. Mötet leds med rullande ordförandeskap inom respektive grupp. Enhetschef deltar vid behov.
- **Medarbetarsamtal och avstämningssamtal:** Enskilda samtal mellan medarbetare och chef. Medarbetarsamtal och avstämningssamtal hålls löpande minst sju gånger per år. Samtalen är en möjlighet att följa upp och utveckla varje medarbetare individuellt. Ansvarig för dessa möten är närmsta chef.

4.3 Delegering av uppgifter inom den offentliga kontrollen

Miljö- och klimatnämnden i Göteborgs Stad delegerar inte någon uppgift inom ansvarsområdet livsmedelskontroll till någon annan myndighet. Däremot delegerar nämnden utförandet av kontrollen till direktören som i sin tur delegerar vidare till avdelningschef, enhetschef och handläggare.

4.4 Befogenheter och resurser för kontrollen

Miljö- och klimatnämndens befogenheter inom livsmedelsområdet regleras huvudsakligen i livsmedelslagen (2006:804) och i livsmedelsförordningen (2006:813).

Enligt 20 § livsmedelslagen har kontrollmyndigheten rätt att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen.

På miljöförvaltningen centralt finns tillgång till jurister, administrativ personal, registratur, kommunikatörer, IT-personal, ekonomer, verksamhetsutvecklare, arkiv, HR-specialister och controller.

All personal får skriftligen redogöra för eventuella bisysslor vilka måste godkännas av direktören. Förvaltningen har också skriftliga rutiner för hur vi hanterar jävsituationer och eventuella mutor.

Utrymmen, inklusive kyl- och frysutrymme, finns för förvaring av prover och provtagningsutrustning samt eventuella beslag. Vid beslag av större partier måste utrymme hyras. Utrymme för förvaring av skyddskläder finns. Verktyg och teknisk utrustning som termometrar, kameror, ficklampor och liknande finns och köps in löpande vid behov.

4.5 Organisation och utförande av kontrollen

Krav för godkännande respektive registrering finns i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:20) om livsmedelshygien. Livsmedelsverkets vägledningar används som stöd i arbetet.

Registervård sker löpande i samband med kontrollbesök.

Rutiner inom livsmedelskontrollen utgår från vägledningar publicerade av Livsmedelsverket i kontrollwiki. I verksamhetssystemet EDP Vision, finns mallar för olika typer av beslut och liknande. Det finns också blankettset med mallar för förbud som kan fyllas i på plats vid inspektionstillfället. För vissa typer av kontroller finns interna rutiner för arbetets utförande, då vägledningar och andra dokument från Livsmedelsverket inte är tillräckliga. Dessa finns i databaser som samtliga inspektörer har tillgång till.

Arbets sättet vid kontroller är en blandning av föranmälda och oanmälda besök, där de oanmälda besöken är de klart flesta till antalet. Vid klagomål och utredning av matförgiftning är kontrollen oftast oanmäld. Dessutom genomförs olika typer av projekt.

Provtagning som kontrollmetod används vid en del specifika objekt samt vissa projekt och ämnesområden. Synlab är upphandlat laboratorium för livsmedelsanalyser. I specialfall kan annat laboratorium anlitas som till exempel Livsmedelsverket eller Statens Veterinärmedicinska Anstalt.

Provtagning sker dels inom ramen för så kallade riksprojekt, dels inom egna projekt eller utifrån specifika ämnesområden. Provhantering sker med av laboratoriet tillhandahållen utrustning och enligt deras riktlinjer för varje typ av prov.

Beslut om sanktioner tas när vi upptäcker bristande efterlevnad av lagstiftningen. Till grund ligger den vägledning som Livsmedelsverket ger om sanktioner i livsmedelslagstiftningen, den finns i kontrollwiki. Uppföljning av sanktioner utförs så fort som möjligt, dock senast två veckor efter att beslutet trätt i kraft. För att säkerställa att sanktionsåtgärder vidtas i rätt omfattning sker en ständig dialog med och utveckling av kompetensen hos inspektörerna. Genom uppföljning av antal och typ av sanktioner får vi en bild av hur det ser ut och kan genom detta se trender. Detta använder vi sedan som underlag för hur vi ska styra vårt arbete.

Kontrollresultat rapporteras årligen till Livsmedelsverket enligt krav i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2009:13) om rapporteringsskyldighet för kontrollmyndigheter. Statistik till den årliga rapporteringen hämtas ur databasen för verksamhetssystemet Vision. Underlag för RASFF rapporteras omgående till Livsmedelsverket.

I uppföljningsrapporter och årsrapport redogör miljöförvaltningen för utfallet av kontrollarbetet. Redogörelsen omfattar dels en nyckeltalsredovisning, dels mer generella bedömningar av effekten av kontrollen.

Öppenheten i kontrollen regleras framför allt av tryckfrihetsförordningen (1949:105) och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I korthet innebär detta att alla myndigheter är skyldiga att föra register över de allmänna handlingar som finns hos myndigheten. Ett sådant register kallas vanligtvis för diarium. I diariet registreras uppgifter om dels de handlingar som kommer in till myndigheten, till exempel brev och ansökningar, dels de handlingar som upprättas vid myndigheten, till exempel beslut. I diariet registreras både offentliga och sekretessbelagda handlingar. Vem som helst har rätt att begära att få se en handling som finns hos en myndighet. En allmän handling är vanligen också offentlig, det vill säga vem som helst får ta del av den. Vissa handlingar kan dock vara sekretessbelagda, alltså hemliga. Detta ska prövas av myndigheten utifrån gällande lagstiftning när någon ber att få ut en handling.